

Zien of niet-zien, spreken of geen woord kunnen uitbrengen. Het maakt nogal verschil.

Zoals Jezus het verschil maakte in de dagen van zijn tijd en voor de tijd die komen zou. De tijd die tot vandaag duurt. Onze cultuur is niet meer denkbaar zonder de vertellingen over zijn daden en woorden, over de praktijk en de leer die daaruit gegroeid is en nu onderdeel is van de globale cultuur. Wereldwijd liggen woorden en daden uit het oude Israël en het nieuwe leven met Jezus aan de grondslag van wat mensen doen en denken.

Doen en denken. Vaak in die volgorde. En dat is niet altijd slecht. Vele generaties lang zijn gedrag en overwegingen aan volgende generaties doorgegeven en ook bij ons zijn die aangekomen. Als de politiek geen al te hoge verschillen in inkomens nastreeft, als we ervoor zorgen dat er overal in het land postpunten en ziekenhuizen zijn, als we stimuleren dat mensen voor elkaar zorgen, in hun familie en hun omgeving, als wij vrede nastreven in kleine of grote kring.. dan herkennen we daarin daden en woorden van de God van Israël, van Jezus, Redder voor de volken.

Er is een weg te gaan voor ons, mensen. Door het leven dat soms een tranendal is. Het volk van Israël wist en weet daar alles van. Maar de hoop bleef levend, door verhalen van God via mensen.

In de teksten van vandaag herkennen we lijden dat wij ook om ons heen of zelf beleven. Het verlies van een kind is waarschijnlijk wel het allerergste. Maar je geest beneveld weten door een kracht die je eigen verstand overneemt, wat is dat vreselijk. Niet zien wat anderen zien, niet horen wat anderen horen. Wat een uitdagingen zijn dat. Ze horen bij het leven, maar als het je overkomt is het jouw persoonlijk lijden en dat van de mensen naast je. En in zo'n situatie is dat jouw wereld, lijkt er niet veel anders te zijn.

Hoe kan het beeld van Jezus ons helpen? Het beeld van Jezus dat tot op de dag van vandaag levend is door goddelijke kracht/Geest? Welk verschil maakt hij nu?

In de woorden van Jeremia zien wij hoe hij in God's naam al de volken aanspreekt. Lang voordat geweten kon worden dat het geloof werkelijk landsgrenzen over zou gaan. "Volken, luister naar de woorden van de HEER, vertel het verder op de verste eilanden." Het doet denken aan de slotwoorden van het evangelie naar Mattheüs (28:19): 'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen'.

U, die weet wat in mensen omgaat, God, u van wie vroeger werd verteld dat u onze gedachten wist voordat wij ze hadden en onze daden kon voorspellen..., u

van wie we ons nu afvragen wat u van ons weet en ons daarbij ongemakkelijk voelen. U over wie we ons nog maar zelden afvragen wat u van ons verwacht en zou willen....

In de vertelling over Jezus zien wij hoe niet-zien door de kracht van God's Geest kan worden omgevormd tot zien, bezeten zijn van het kwade kan worden weggedaan, nietszeggend-zijn kan worden veranderd tot het brengen van een boodschap waar mensen versteld van staan.

Er gebeurden in Jezus' tijd wonderen. En ze gebeuren nog. Voor wie ze herkennen wil.

Voor wie zich wil laten raken, wie zijn/haar denken en doen wil laten vullen door heilige Geest.

De mensen waar Jeremia tegen sprak hadden het zwaar gehad. Van huis en haard verdreven, geen bezit meer, geen thuis, geen tempel.

Michelangelo beeldt hem in pasteltinten op het plafond van de Sixtijnse kapel in Rome af. Peinzend af, voorovergebogen, één en al verdriet, ontredde is hij, zijn hand voor zijn mond alsof hij niet meer zou willen spreken.

Rembrandt schildert hem in bruintinten, als een wijze, oude en verlaten man - met heel zijn lichaam steun zoekend tegen een rots. Als pijnlijk is hij dan te ervaren, je ziet de eenzaamheid van de man met zijn boodschap. Waar is zijn God?

Zien en spreken, het zijn niet de makkelijkste mogelijkheden van een mens. Wat kunnen we niet allemaal zien. En wat kunnen we niet allemaal zeggen.

En hoe. Hoe we kijken. Met belangstelling of zonder enige interesse, met hoop of met een verlangen dat misbruikt, met een leegte of angst die verlamt. Kijken we om afstand te creëren of nabijheid? Kijken we om weg te lopen of om te helpen?

En hóe we spreken... Niet alleen de woorden die we kiezen, de inhoud die we al sprekend overbrengen, zelfs de toon van onze woorden kan zowel goed als kwaad doen. Jakobus zal er later over schrijven vanuit een ook in onze tijd herkenbare pijn.

De weg die we gaan is ónze weg, individueel anders voor ieder van ons. En als we God mogen benoemen met woorden van en over mensen dan droomt hij misschien ook voor ieder van ons persoonlijk.

Zoals we bij Jeremia zien en in Jezus zien we betrokkenheid. Ook al is het moeilijk te vertalen naar ons levensgevoel wat zo vol ratio zit en berekening,

strategie en macht. We kunnen naar mensen weg kijken en schande over hen spreken, dan kijken we kunstig voorbij de balk in ons eigen oog. Vergeten we de scherpste van onze stem.

Zien, spreken, helder van geest zijn. God wenst het ons toe, gunt het ons. Zijn volk dat in duisternis wandelde, veel te vaak, dat lijdt en klaagt en huilt en rouwt, hij gunt het de dans en overvloed en troost. Zoals hij het ons nu nog gunt. In Jezus was hij zo dichtbij dat de blinde hem kon vinden en hij het verlangen van de stomme kon horen. In de Geest is hij vandaag nog steeds zo dichtbij.

Is onze weg een weg waarop we hem willen ontmoeten?, waarop we ons willen laten troosten en leren? Weten we met ons hart dat hij gezegd heeft: “Houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.” (Mt 28:21)? “Volken, luister, droog je tranen. Er is voor ieder van ons een plaats aan zijn tafel.

Amen.

18 november 2018, Grote Kerk Naarden

Lezingen: *Jeremia 31:10-16 en Matteüs 9:27-33*

Ds. Véronique Lindenburg, predikant Protestantse Gemeente Naarden ©

(Overnemen, geheel of gedeeltelijk, met bronvermelding + bericht aan auteur)